

Seria **KRÓTKICH POMOCY LITURGICZNYCH** powstała jako narzędzie dla posługujących, w celu lepszego wypełniania funkcji. Z tych opracowań mogą korzystać osoby o różnym doświadczeniu: by rozszerzyć lub uporządkować wiedzę. Pierwsza edycja **KPL** ukazywała się w „Wieczniku” w latach 2006-2008. W obecnej, **2 edycji**, poprawiono zarówno kwestie merytoryczne, jak i szatę graficzną, uwzględniono najnowsze prawodawstwo liturgiczne. Nadto zamieszczono odnośnik (adres i QR kod) do strony internetowej zawierającej szersze opracowania i więcej źródeł dotyczących danej funkcji liturgicznej.

„Każdą celebrację liturgiczną należy starannie przygotować przy zgodnym współudziale wszystkich zainteresowanych oraz przy użyciu mszału i innych ksiąg liturgicznych, tak co do strony obrzędowej, jak i spraw duszpasterskich czy muzyki. Dokonuje się tego pod kierunkiem rektora kościoła, uwzględniając także zdanie wiernych w sprawach, które ich bezpośrednio dotyczą. Kapłanowi zaś przewodniczącemu celebracji przysługuje zawsze prawo decydowania o tym, co należy do jego zadań”. (OWMR 111)

WPROWADZENIE

Funkcja **LEKTORA** istnieje w Kościele od pierwszych wieków chrześcijaństwa. Kościół zachęca do podejmowania tej funkcji zarówno mężczyzn, jak i kobiety. Do zadań lektora czytanie Pisma świętego w zgromadzeniu liturgicznym: lekcji przed Ewangelią oraz Ewangelii z podziałem na role w Niedzielę Palmową Męki Pańskiej i Wielki Piątek Męki Pańskiej (przy czym słowa Jezusa zawsze powinien czytać prezbiter albo diakon), by wierni ze złością przyjęli Słowo Boże i stosowali je w swoim życiu. Lektor może także - gdy nie ma innych posługujących - śpiewać psalm, podawać intencje modlitwy wiernych i czytać antfony na wejście i na Komunię.

MODLITWY LEKTORA

Każda funkcja liturgiczna jest świętym posługiwaniem, w którym człowiek jednoczy się z Chrystusem uobecniającym swe zbawcze dzieło. Jest to również służba wobec ludzi, którzy zgromadzili się na wspólną celebrację. Posługujący powinien więc modlić się – nie tylko za siebie, lecz także za tych, którym służy.

Przed liturgią: Przyjdź, Duchu Święty! Udziel mi łaski godnego głoszenia słowa Bożego, a wszystkim zgromadzonym na liturgii udziel daru przyjęcia tego słowa w swoim sercu. Naucz nas wiernie pełnić wolę Ojca niebieskiego.

Po liturgii: Dzięki Ci, Duchu Święty, za powołanie mnie do głoszenia słowa Bożego w świętej liturgii Kościoła. Spraw, abym gorliwie wprowadzał słowo w czyn i był jego świadkiem wobec innych ludzi.

MATERIAŁY POMOCNE DLA PEŁNIĄCYCH FUNKCJĘ LEKTORA:

DOKUMENTY PODSTAWOWE:

- **KONSTITUCJA O ŚWIĘTEJ LITURGII** z 4 grudnia 1963 r.: nr. 7-8, 10-14, 21, 22§3, 24, 26-30, 34, 48.
- **OGÓLNE WPROWADZENIE DO MSZAŁU RZYMSKIEGO**, 2002: nr. 38, 55-59, 87, 99, 101, 118b, 128-130, 138, 194-198, 309, 357-362.
DLA WSZYSTKICH POSŁUGUJĄCYCH: nr. 16-29, 34, 42-45, 49, 91, 95-97, 100, 107, 109-111, 119, 120, 169, 170, 273-275, 294, 310, 336.
- **WSKAZANIA EPISKOPATU POLSKI PO OGŁOSZENIU NOWEGO WYDANIA OWMR** przyjęte na 331. Zebraniu Plenarnym KEP 9.03.2005 r.: nr. 10-13, 26.
DLA WSZYSTKICH POSŁUGUJĄCYCH: nr. 1-3, 7, 8, 46-54.
- **OGÓLNE WPROWADZENIE DO LITURGII GODZIN:** nr 259.
DLA WSZYSTKICH POSŁUGUJĄCYCH: nr. 241-253, 263-266.
- **WPROWADZENIE DO 2 WYD. LEKCYONARZA MSZALNEGO:** nr. 1-10, 14, 16-18, 28, 32-37, 49, 51-53, 55, 78.
- **CEREMONIAŁ LITURGICZNEJ POSŁUGI BISKUPÓW**, 2013: nr. 30-32, 115-118, 137-139.
DLA WSZYSTKICH POSŁUGUJĄCYCH: nr. 65, 68-83, 99-109.

OPRACOWANIA Z LITURGIKI:

- Nadolski B. **LITURGIKA**, wyd. 2, 2011-2014 (4 tomy).
- Sinka T. **ZARYS LITURGIKI**, wyd. 5, 2005.
- **OPRACOWANIA Z TEOLOGII BIBLIJNEJ** lub **KATOLICKI PRZEKŁAD PISMA ŚWIĘTEGO Z KOMENTARZEM**.

FORMACJA LITURGICZNA:

- Szczepaniec S. (red.) **CEREMONIAŁ POSŁUG LITURGICZNYCH**, Kraków 1987.
- Mitek E. **LEKTOR: MINISTRANT SŁOWA BOŻEGO**, Opole 1993.
- Bać T. (i in., red.) **KATECHIZM SŁUŻBY LITURGICZNEJ**, wyd. 3, Katowice 2012.
- Kucharska I., Kosmowski W., Kulbacki P. (red.) **TRIDIUM PASCHALNE. PODRĘCZNIK**, wyd. 3, Kraków 2015.

WYBRANE ZASOBY INTERNETOWE:

- CZYTANIA LITURGICZNE NA KAŻDY DZIEŃ: niezbednik.niedziela.pl
- DOKUMENTY LITURGICZNE: liturgia.episkopat.pl
- NAJNOWSZE DOKUMENTY KOŚCIOŁA POLSKIEGO O LITURGII: pomocniczy.diecezja.swidnica.pl/index.php/liturgia

– **CENTRALNA DIAKONIA LITURGICZNA:**
www.oaza.pl/cdl/

Strona zawierająca więcej materiałów dotyczących funkcji liturgicznych: www.oaza.pl/cdl/ksl/

KRÓTKIE POMOCY LITURGICZNE

LEKTOR

PRZYGOTOWANIE I SPOSÓB WYKONANIA POSŁUGI

oprac. Wojciech Kosmowski
odpowiedzialny za CDL
red. techniczna: Patrycja Kulczewska
sekretariat.cdl@gmail.com

Do pełnienia różnych zadań w życiu należy się starannie przygotować, zwłaszcza, gdy jest to służba najwznioślejsza – samemu Bogu w czynnościach liturgicznych. Przygotowanie to powinno być różnorakie:

PRZYGOTOWANIE DALSZE

DUCHOWE

Liturgia jest źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego. Posługa liturgiczna nie ogranicza się tylko do czynności spełnionej w liturgii, lecz jest także diakonią we wspólnocie. Wskazane jest zaangażowanie osób pełniących funkcję lektora w inne dzieło apostołskie w rodzinie, parafii np. związane z posługą słowa - redagowanie gazety parafialnej.

TEOLOGICZNE

Lektor powinien czytać i znać Pismo Święte. Głoszenie słowa Bożego wymaga jego rozumienia, posiadania wiedzy teologicznej, która może być zdobyta podczas formacji w grupach apostołskich, zwłaszcza na kursach lektorskich lub w czasie studiów teologicznych. Znajomość podstaw teologii biblijnej pomoże lektorowi ze zrozumieniem przekazywać tajemnice Słowa Bożego, a znajomość liturgiki pomoże lepiej spełniać posługę w kontekście całej Eucharystii.

WSPÓLNOTOWE

Przygotowanie do pełnienia każdej funkcji liturgicznej powinno dokonywać się we wspólnocie, np. podczas spotkań formacyjnych poświęconych rozważaniu tematu liturgii, tzw. kręgów liturgicznych.

PRZYGOTOWANIE BLIŻSZE

PODCZAS PRÓB PRZED LITURGIĄ NALEŻY ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA:

- ☞ artykulację i dykcję osoby mającej pełnić funkcję lektora (nie mogą jej pełnić osoby nieumiejące czytać wyraźnie),
- ☞ wskazanie tego, jakie czytania mają być wykonane, ewentualnie wybranie lekcji (jeśli przepisy liturgiczne na to pozwalają); gdy jest kilka możliwości, a uzgodnienie tego z kapłanem będzie możliwe dopiero tuż przed liturgią, należy przygotować się do wszystkich,
- ☞ określenie, ile osób ma pełnić tę posługę – jeśli jest odpowiednia liczba przygotowanych osób, to poszczególne lekcje i inne czytania można podzielić między kilku lektorów,
- ☞ przeczytanie lekcji na głos, aby wychwycić pułapki językowe, rozważyć tekst biblijny i nauczyć się czytania (patrz dalej: zasady przygotowania i odczytywania lekcji),
- ☞ ustalenie miejsca w procesji wejścia i w czasie wyjścia do zakrystii (zazwyczaj za ministrantami ołtarza),
- ☞ wskazanie miejsc*, które mają zająć posługujący (w pobliżu miejsca wykonywania posługi),
- ☞ określenie, kiedy i w jaki sposób należy podejść do ambony i odejść na miejsce – droga do przejścia powinna być jak najkrótsza,

- ☞ jeśli lektor ma nieść Ewangeliarz, należy przećwiczyć sposób niesienia tej księgi i to, gdzie ją położyć i jakie gesty wykonać (tylko skłon głowy po dojściu do ołtarza),
- ☞ strój posługujących – dla mężczyzn może być to alba (gdy jej krój tego wymaga, to także humerał i pasek) bądź komża (w zależności od panującego zwyczaju także sutanka, kołnierz, rewerenda).
- * Funkcję lektora mogą także pełnić osoby zajmujące miejsca poza prezbiterium – ich strój winien być godny i odświętny, w żadnym wypadku zbyt swobodny, roboczy lub plażowy.

UZGODNIENIA Z INNYMI UCZESTNIKAMI CELEBRACJI

- ✓ **główny celebrans** lub osoba przez niego wyznaczona (np. ceremoniarz) decyduje o tym, jaka lekcja i jaka jej wersja (dłuższa czy krótsza) ma być wykonana – o ile przepisy liturgiczne dają taki wybór;
- ✓ z **ceremoniarzem** należy ustalić trasę procesji wejścia i ustawienie w procesji (zazwyczaj: za ministrantami ołtarza), sposób oddania czci ołtarzowi i zajmowanie miejsca w prezbiterium*;
- ✓ jeśli nie ma diakona, to w porozumieniu z **ceremoniarzem** jeden z lektorów ubrany w albę (zwykle lektor 1.) może nieść Ewangeliarz w procesji wejścia;
- ✓ z **ceremoniarzem** lub **komentatorem** należy ustalić, czy nie ma komentarzy liturgicznych przed czytaniem (jeśli są, to lektor powinien podejść do ambony dopiero po zakończeniu komentarza);
- ✓ z **psałterzystą** powinien uzgodnić, jakie czytanie zostało wybrane, by ten przygotował odpowiedni psalm; lektor może także przećwiczyć z psałterzystą sposób podchodzenia do ambony i odchodzenia na miejsce – jeśli ceremoniarz zdecydował, że mają robić to razem;
- ✓ jeśli jest **kilku lektorów**, to powinni uzgodnić między sobą, kto co czyta; w przypadku czytania Ewangelii w dniach liturgicznych wskazanych we wprowadzeniu, należy także wspólnie to przećwiczyć;
- ✓ w porozumieniu z **zakrystianem** należy przygotować odpowiedni lekcjonarz i Ewangeliarz z zaznaczonymi właściwymi czytaniem.

PRZYGOTOWANIE BEZPOŚREDNIE

TUŻ PRZED CELEBRACJĄ NALEŻY PAMIĘTAĆ O TYM, ŻE:

- ☞ posługujący przychodzą do zakrystii co najmniej 15 minut (w dni powszednie) lub 30 minut (w święta i uroczystości) przed liturgią, aby dokonać ostatnich uzgodnień i czy nie zmieniły się inne wcześniejsze ustalenia, ew. zapytać w sprawie wyboru czytania,
- ☞ na ambonie należy przygotować lekcjonarz z zaznaczonym tekstem,
- ☞ jeśli lektor czyta również modlitwę wiernych, to estetyczną kartkę z czytelnie napisanymi, a najlepiej wydrukowanymi wezwaniami należy włożyć do estetycznej i sztywnej okładki i położyć ją w pobliżu miejsca spełniania posługi,

- ☞ przed liturgią należy również sprawdzić działanie mikrofonu (głośność, długość kabli, sposób włączania i wyłączania oraz zmiany ustawienia); lektor 1 może wyregulować wysokość mikrofonu przed liturgią,
- ☞ istotnym elementem przygotowania jest **wspólna modlitwa** zespołu służby liturgicznej i chwila skupienia w ciszy.
 - * Jeśli funkcję lektora posługujący wykonuje jednorazowo (nie jest członkiem zespołu), to winien zająć wskazane przez ceremoniarza miejsce jeszcze przed celebracją.

PODSTAWOWE ZASADY PRZYGOTOWANIA:

- ☞ podstawą owocnego przekazu jest **rozumienie czytanego tekstu** - na przygotowanie i rozważenie czytania trzeba poświęcić czas;
- ☞ **podział** tekstu biblijnego **na części** według treści i sensu (każda z nich zawiera zazwyczaj jakąś samodzielną myśl czy obraz, choć czasem może być ich więcej) – pozwala to lektorowi uchwycić sens logiczny i właściwie go zaprezentować;
- ☞ bardzo ważną rolę odgrywa właściwe stosowanie **przerw (pauz)**, które oddzielają poszczególne części; ich miejsce wyznaczają znaki przestankowe lub sens zdania;
- ☞ znaki interpunkcyjne sugerują także sposób **modulacji głosu** tj. zmiany wysokości tonu;
- ☞ **akcent**, nie tylko gramatyczny - w każdej części zdania, która posiada swój własny sens, akcentuje się tylko jeden wyraz (słowo posiadające największe znaczenie); akcent bardzo rzadko leży na przymiotnikach, przeczeniach i na końcu zdania;
- ☞ spokojny i głęboki **oddech** oraz świadome stosowanie pauz pozwala utrzymać odpowiednie **tempo** czytania (do 80 słów na minutę);
- ☞ podczas czytania musi być zachowana także **melodyka zdania**, która razem z właściwym akcentem i tempem nadaje czytanim zdaniom koloryt, pozwala zrozumieć nie tylko ich treść, ale i sens;
- ☞ **czytać należy na głos** - czytanie po cichu nie pozwala wyćwiczyć artykulacji ani oddechu;
- ☞ **staranna dykcja** ułatwia słuchaczom zrozumienie tekstu; nie może być zniekształcona przez gwarowe naleciałości, indywidualne manieri, neologizmy czy błędy; **ćwiczenia dykcji** to nieodzowny element przygotowania do pełnienia posługi słowa.

ZASADY ODCZYTYWANIA LEKCJI:

- ☞ powinny one zostać wygłoszone dopiero wtedy, gdy wszyscy usiądą i zapadnie cisza,
- ☞ podczas czytania ręce należy położyć na ambonie, ewentualnie ręce powinny być złożone,
- ☞ ważne jest nawiązywanie kontaktu wzrokowego ze słuchającymi – przed rozpoczęciem czytania i każdą nową myślą,
- ☞ lektor nigdy nie podaje opisu czytania zawartego w nagłówku ani innego wprowadzenia czy komentarza.